



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5  
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

## การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล The Development of School Administration with Digital Technology

ชัยรัตน์ ลีจ้อย และสุทธิพงษ์ บุญผดุง

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา  
e-mail: s64561802077@ssru.ac.th

### บทคัดย่อ

ปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นทำให้ผู้นำในองค์กรต้องเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงที่ทุกองค์กรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี ทำให้เกิดการแข่งขันผู้นำจึงควรให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้สามารถเรียนรู้เข้าใจ สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับพื้นฐานได้ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ให้กับบุคลากรเพื่อสร้างความผูกพันและดึงคนเก่ง คนรุ่นดิจิทัลให้เข้ามาในองค์กร เมื่อมีการพัฒนาด้านบุคลากร งานต่าง ๆ ในสถานศึกษาก็จะได้รับการพัฒนาไปด้วยเช่นกัน ผู้บริหารควรที่จะอัปเดตความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ตลอดเวลามีการปรับตัวให้พร้อมสำหรับโลกแห่งข้อมูล ผู้นำควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะความคิดเห็นด้านเทคโนโลยีเพราะจะช่วยสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาได้ดี จะทำให้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานที่ดีขึ้นได้ สถานศึกษาก็จะถูกมองว่าเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจมากขึ้นอีกด้วย บทความทางวิชาการนี้ต้องการนำเสนอ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ ยุคดิจิทัลนี้เปลี่ยนวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างมากนำไปสู่โอกาสอย่างมหาศาล แต่ในทางตรงกันข้ามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้อีกมากมายด้วย ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้เรียน การเรียนรู้ ครู และเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ เข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อที่จะสามารถเลือกใช้งานได้อย่างเหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษา ให้เกิดความคุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาศักยภาพทางด้านการบริหาร และการจัดการสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีภาพลักษณ์ที่ดี ชุมชนยังให้ความไว้วางใจสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, เทคโนโลยีดิจิทัล

### Abstract

This scholarly article needs to be featured. That is to say, this digital age dramatically changes the way human beings live, leading to enormous opportunities, but on the contrary, also entails many unpredictable changes. It affects the school administration of school



administrators, including learners. Learning, teachers, and technology and educational innovation in the digital age. School Management in the Digital Age Executives need to be well-rounded. Understand the use of information technology in communication, computer technology, in order to be able to choose suitable for school administration to be cost-effective and sufficient for use. In addition, school administrators must develop the administrative capacity and management of the school environment to be effective. Modern is suitable for various technological changes, which has resulted in the school having a positive image. The community also gives trust. Educational institutions to manage community education effectively.

Keywords: School Administration, Digital Technology

## บทนำ

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากสังคมในยุคเกษตรหรือศตวรรษที่ 18 มาถึงยุคเทคโนโลยีหรือศตวรรษที่ 21 สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยี เพราะแนวทางนี้ทำให้สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและพลเมืองโลกหลาย ๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้เองสถานศึกษาจึงต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สิ่งหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคต คือ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือเอไอ หมายถึง ความฉลาดเทียมที่สร้างขึ้นให้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิต ซึ่งปัญญาประดิษฐ์นี้เองจะทำให้เอไอ (AI) มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้มนุษย์ต้องพัฒนาทักษะตนเองให้ปรับตัวทันกระแสสังคมที่อาจเปลี่ยนไป อาทิเช่น การปรับตัวของผู้เรียนที่เป็นลักษณะพิเศษในตัวมนุษย์ แม้แต่ปัญญาประดิษฐ์เองก็ไม่สามารถพัฒนาได้ ไม่ว่าจะเป็นการจินตนาการ การสร้างแรงบันดาลใจ ความเข้าใจลุ่มลึก การเกิดญาณทัศน์ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้สถานศึกษาต้องจัดสภาพการเรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Active learning) เพราะเป็นการตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาตามกระแสสังคมที่อาจเปลี่ยนไป การเข้าใจโลกอนาคตเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ต้องเตรียมการ แม้กระทั่งผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นนักแก้ปัญหา และเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล สามารถสร้างผลผลิตด้านการศึกษาให้กับสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องแนวคิดการศึกษาไทยยุค 4.0 ที่วางอนาคตประเทศไทยไว้ 4 ประการดังนี้ 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่ “มั่งคั่ง มั่งคั่ง ยั่งยืน” 2) นำพาประเทศสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีภาคบริการ 3) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม 4) วางแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้วยแนวคิดรู้จักเติม รู้จักพอและรู้จักปัน การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาได้พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้รองรับการเข้าสู่สังคมแห่งโลกอนาคต การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษานั้นสอดคล้องกับ ชินินทร์ ศรีส่องและชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า การพัฒนาสถานศึกษาในด้านผู้เรียนมีความต้อง



การจำเป็นมาก รองลงมาคือ ด้านครู ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในยุคดิจิทัล และด้านการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ตามลำดับ ด้วยสภาพปัญหาที่กล่าวมานี้เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในแวดวงการศึกษา การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาจะทำให้การศึกษาไทยมีความตื่นตัวมากขึ้นกว่าเดิม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาจะเป็นอย่างไร ดังจะกล่าวในบทความต่อไปนี้

## เทคโนโลยีดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยเข้าสู่ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่คนไทยจะพบเจออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การที่จะเข้าสู่สังคมเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มตัวได้นั้น ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร ซึ่งอาจจะแบ่งเป็นช่วงเวลาที่ไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจของคนในสังคมที่มีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับจันฉัตร ปะโคทัง (2561: 4) ได้แบ่งช่วงการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีออกเป็น 4 ช่วง คือ

ยุคดิจิทัล 1.0 เป็นยุคเปิดโลกอินเทอร์เน็ต มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคออฟไลน์ (Offline) เข้าสู่ยุคออนไลน์ (Online) มากยิ่งขึ้น การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีการใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการส่งจดหมายที่เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น การเปิดตัวของเว็บไซต์ต่าง ๆ ทำให้การเข้าถึงโลกออนไลน์มีมากขึ้นเช่นเดียวกัน ก่อให้เกิดการโฆษณาออนไลน์ที่ทำให้ทุกคนในโลกใบนี้สามารถเห็นสินค้าได้ทั่วถึงกัน เพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก

ยุคดิจิทัล 2.0 ยุคโซเชียลมีเดีย เป็นยุคที่ต่อยอดมาจากยุค 1.0 เริ่มมีการสร้างสังคมออนไลน์ สร้างเครือข่ายต่าง ๆ มีการพูดคุยกันในกลุ่มเล็ก ๆ แบบออนไลน์ และเชื่อมโยงหลาย ๆ กลุ่มเข้าด้วยกันกลายเป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้น นำไปสู่การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจและด้านต่าง ๆ

ยุคดิจิทัล 3.0 เป็นยุคแห่งข้อมูล Big data หรือข้อมูลขนาดใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการเติบโตของสังคมออนไลน์ จำนวนผู้ใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเกือบ 2,800 ล้านผู้ใช้งาน (Statista, 2021) เมื่อมีจำนวนผู้ใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ยิ่งทำให้การเก็บข้อมูลต่าง ๆ มีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย อาจจะกล่าวได้ว่า “ใครมีข้อมูลมาก ก็มีอำนาจมาก” เพราะข้อมูลจะถูกนำมาประมวลผล จับสาระวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้บริโภคเพื่อสร้างสินค้าและบริการที่สามารถตอบโจทย์ของลูกค้าได้ เมื่อมีการจัดเก็บข้อมูลและจัดการกับการระบบข้อมูลได้แล้ว ก็จะสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดให้เป็นแอปพลิเคชันที่ให้ความสะดวกสบายแก่ผู้บริโภคผ่านทางสมาร์ตโฟนอีกด้วย

ยุคดิจิทัล 4.0 เป็นยุคเทคโนโลยีมันสมอง เป็นยุคที่ความฉลาดของเทคโนโลยีจะทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เชื่อมต่อกันเองได้อย่างอัตโนมัติหรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นยุคที่เทคโนโลยีจะหลอมรวมกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ เครื่องจักรต่าง ๆ อาจสื่อสารระหว่างกันได้ และมนุษย์จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือแม้แต่การเดินทาง เราอาจไม่จำเป็นต้องเป็นคนขับรถเสมอไปได้

เทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาองค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ เข้าใจ และมีทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีเหล่านี้ให้เชี่ยวชาญเพื่อต่อยอดการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้ทัดเทียมกับองค์กรอื่นบนการแข่งขันที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป เพราะฉะนั้นทักษะความรู้ ความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลจึงมีความสำคัญอย่างมากที่ผู้บริหาร



ระดับสูงจะต้องเข้าใจ เพื่อนำพ่วงค์กร และบุคลากรในหน่วยงานดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในทุก ๆ มิติของการทำงาน

### ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีเปรียบเสมือนชุมทรัพย์ทางความรู้ที่มนุษย์ต้องปรับตัว และแสวงหาอยู่ตลอดเวลา ดังที่จันฉนวนัตร์ ปะโคทัง (2561 : 6) ให้ความหมายของทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไว้ว่า คือ ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนา กระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ทักษะดังกล่าว ครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ คือ 1) มิติการใช้ (Use) 2) มิติการเข้าใจ (Understand) 3) มิติการสร้าง (Create) และ 4) มิติการเข้าถึง (Access) ซึ่งทั้ง 4 มิตินี้จะช่วยให้เข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากยุคอะนาล็อกไปสู่ยุคดิจิทัล และยุคโรบอติกส์ จึงทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงานของข้าราชการ ซึ่งเป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศซึ่งจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกสับสนต่อวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีและเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เช่น การสูญเสีย การเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การโจรกรรมข้อมูล การโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นทักษะพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญสำหรับข้าราชการ ในการปฏิบัติงาน . การสื่อสารและการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นในลักษณะ “ทำน้อยได้มาก” และช่วยส่วนราชการสร้างคุณค่าและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ข้าราชการ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อให้ได้โอกาสการทำงานที่ดีและเติบโตก้าวหน้าในอาชีพ ข้าราชการ ด้วยประโยชน์สำหรับข้าราชการดังต่อไปนี้ 1) ทำงานได้รวดเร็วลดข้อผิดพลาดและมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น 2) มีความภาคภูมิใจในผลงานที่สามารถสร้างสรรค์ได้เอง 3) สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) สามารถระบุทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผลมากขึ้น 5) สามารถบริหารจัดการงานและเวลาได้ดีขึ้นและช่วยสร้างสมดุลในชีวิตและการทำงาน 6) มีเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้และเติบโตอย่างเหมาะสม หากมองในด้านประโยชน์ของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐมีดังต่อไปนี้ 1) หน่วยงานได้รับการยอมรับว่ามีความทันสมัย เปิดกว้างและเป็นที่ยอมรับซึ่งจะช่วยดึงดูดและรักษาคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสูงมาทำงานกับองค์กร 2) หน่วยงานได้รับความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชนและผู้รับบริการมากขึ้น 3) คนในองค์กรสามารถใช้ศักยภาพในการทำงานที่มีมูลค่าสูงมากขึ้น 4) กระบวนการทำงานและการสื่อสารขององค์กร กระชับ คล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น 5) หน่วยงานสามารถประหยัดทรัพยากร

### แนวคิดเกี่ยวกับสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ลักษณะองค์การในยุคปัจจุบันมีลักษณะเป็นองค์การยุคหลังสมัยใหม่ กล่าวคือมี ลักษณะลดรูปแบบโครงสร้างที่เป็นทางการลง เน้นความหลากหลาย มีโครงสร้างที่แบนราบเน้น การกระจายอำนาจ มีการบริหาร



ตนเอง มีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองขององค์กรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับองค์กรในยุคปัจจุบัน (พิทยา บวรวัฒนา, 2558 : 459-461)

จากลักษณะขององค์กรในยุคปัจจุบันที่มุ่งเน้นการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและการเติบโตขององค์กร ดังที่กล่าวมาในข้างต้นนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีของนักการศึกษาที่กล่าวถึง สถานศึกษาในยุคดิจิทัลไว้ ดังนี้

สงบ อินทรมณี (2562 : 355) เสนอแนวคิดที่ว่า สถานศึกษาในยุคดิจิทัลได้รับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การที่คนเกือบทุกคนต่างมีเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่สามารถประมวลผลนำเสนอได้เสมือนคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พฤติกรรมการใช้ชีวิตผู้เรียนและการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจและเตรียมพร้อมสำหรับการบริหารสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้พัฒนาคนให้มีความสามารถ มีศักยภาพเต็มสมบูรณ์ ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน แข่งขันกับนานาประเทศ โดยที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนา อันเป็นคุณลักษณะของความเป็นไทยให้ ยั่งยืนต่อไป

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562 : 137-149) เสนอแนวคิดที่ว่า เป้าหมายสำคัญของ การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล คือ การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมซึ่งเป็นการนำความรู้ ทักษะและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครูและบุคลากรมาผสมผสานกับความสามารถทางด้านการบริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถ บรรลุเป้าหมายของผู้เรียนที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน จนปรากฏผลเป็นรูปธรรมชัดเจนได้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. โครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่นสูง เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม เป็น การกำหนดบทบาทหน้าที่ของกลุ่มบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม
2. ระบบเทคโนโลยีที่สนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม ส่งเสริมค่านิยมในการทำงานที่มีลักษณะกล้าที่จะคิดและทำในสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม
4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งจะกลายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมต่อไป
5. การจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล



6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษา โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการทำงานเป็นทีม

7. เครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ครู และผู้เรียนไปใช้ทรัพยากรของหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้าง ศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกัน

### หลักการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษากล่าวถึงหลักการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลไว้ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 17-19) กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการเป็นการจัดระบบบริหารจัดการ คุณภาพของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาครูและ บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการเรียนรู้รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สงบ อินทรมณี (2562 : 354-355) อธิบายว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีหลักการสำคัญ ประการหนึ่งในการพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับ คุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและ การสื่อสาร ส่งเสริมให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร สื่อการเรียนรู้และบริการของสถานศึกษา โดยมีการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้ พร้อมไปสู่การดำเนินให้บริการผู้เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีเป้าหมายการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีวิสัยทัศน์ ตระหนักเห็นความสำคัญ และใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็น ผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมพัฒนาครู ให้มีวิสัยทัศน์ ตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการบริหารจัดการการศึกษาและ ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างโอกาสทางสังคม สร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม และสร้างความ เชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยกระดับคุณภาพการศึกษาและ คุณภาพชีวิตของผู้เรียน



## สรุปผล

การบริหารสถานศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ของบุคลากรทั้งองค์การ ด้วยการประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ ความรู้ความเข้าใจ และทักษะทางด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในชุมชนแล้วยังจะทำให้สถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

## เอกสารอ้างอิง

- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- ชนินทร์ ศรีส่องและชยาگانต์ เรืองสุวรรณ. (2564). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารบัณฑิตศึกษา. ปีที่ 18. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2565. จาก <http://201-ArticleTextJGrad-20211109151558.pdf> (snru.ac.th)
- วิทยา บรรวพัฒนา. (2558). ทฤษฎีองค์การสาธารณสุข (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 353 -360.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. สืบค้นจาก <http://www.bbt.ac.th/pdf/2.%E0%B9%81%E0%B8%90.2561.pdf>
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.